

Kongress 2023
2023-06-15

Uttalande av SKPF Pensionärerna: Dags för politikerna att agera i pensionsfrågan

Alla pensionärer i Sverige ska ha ekonomiska möjligheter att leva ett självständigt, tryggt och bra liv. Men så är det inte. I dag är de ekonomiska klyftorna bland äldre stora. ”Eftersom jag är kvinna och har haft lågavlönade jobb så är pensionen urkass. Har jobbat från 16 års ålder”, som en medlem uttrycker det.

Den kostnadskris vi nu befinner oss i gör att allt fler pensionärers vardag begränsas av ekonomiska bekymmer. Fyra av tio av våra medlemmar känner just nu en mycket eller ganska stor oro inför sin ekonomiska situation, enligt en färsk undersökning. Pensionerna har därför varit en högaktuell fråga för SKPF Pensionärerna när vi varit samlade till vår 24:e kongress.

För många äldre får det pressade läget konkreta konsekvenser. Det handlar om att man tvingas avstå från tandvård, eller till och med att man inte har råd att hämta ut sina läkemedel. Nu inför sommaren är det också många som måste ställa in eller prioritera bort sina planer. Särskilt utsatta är de som sedan tidigare lever på låga pensioner. Ofta är det kvinnor som tidigare arbetat i välfärden som har små marginaler, trots långa yrkesliv.

Samtidigt har många slagits ut redan i förtid av tuffa villkor och bristande arbetsmiljö. Det gäller inte minst de som arbetat i kvinnodominerade välfärdsyrken. Nästan en tredjedel av våra medlemmar hade valt att gå i pension senare – om förutsättningarna på deras arbetsplatser varit annorlunda. Det är tydligt att möjligheterna för alla att tjäna in till en god pension behöver bli mer rättvisa. Regeringen lägger stort fokus vid att fler måste arbeta längre för att pensionerna ska kunna förbättras, men då får inte välfärdens arbetare glömmas bort.

Hela pensionssystemet måste också ses över. Men sedan valet 2022 har pensionsfrågan satts på paus. Det håller inte – nu måste politikerna agera. SKPF Pensionärernas kongress har därför nu enats om vad som krävs:

- Ett allmänt pensionssystem ska vara hållbart över tid, garantera en förutsägbar, god och trygg pension till alla. Pensionsavgiften måste höjas för att höja pensionerna. Se också till att systemet blir enkelt att förstå.
- För bättre pensioner behövs ett hållbart arbetsliv med bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor samt högre löner i kvinnodominerade yrken. Behåll samtidigt Trygghetspensionen – ventilen för de mest utsatta som slitit ut sig på arbetet.
- Riksdagspartierna måste samarbeta om pensionerna. Det behövs breda, blocköverskridande och långsiktiga överenskommelser för jämlika, hållbara och förutsägbara pensioner.

Kongress 2023
2023-06-15

Uttalande av SKPF Pensionärerna: Sätt stopp för nedskärningar och oacceptabla skillnader i äldreomsorgen

Att få leva livet, hela livet borde vara möjligt för alla äldre oavsett bostadsort. Det kräver en stark välfärd. För den som behöver stöd och vård för att få en trygg vardag måste det finnas en äldreomsorg att lita på. Men det är uppenbart att så inte är fallet överallt. Så mycket som hälften, 47 procent, av SKPF Pensionärernas medlemmar har ganska eller mycket litet förtroende för äldreomsorgen.

Brister i äldreomsorgen har uppmärksammats under lång tid. Likaså de stora skillnaderna över landet, både mellan och inom kommuner. I vissa kommuner tvingas äldre med hemtjänst ständigt möta nya ansikten från personalen i sina hem. I andra kommuner är personalkontinuiteten god. Även omsorgsavgifterna varierar kraftigt. Maten på särskilt boende kostar exempelvis dubbelt så mycket i en kommun som i en annan, vilket slår direkt mot äldre med låga pensioner. Även när det gäller väntetiden till särskilt boende är skillnaderna oacceptabla. I flera kommuner tvingas vi äldre vänta långt mer än 100 dagar på en plats, medan andra kommuner knappt har någon kö alls.

Nu utmanas välfärden dessutom av både brist på kompetent personal och ekonomisk kris. Det oroar oss. En stor majoritet, 87 procent, av medlemmarna känner ganska eller mycket stor oro inför nedskärningar i äldreomsorgen. Resultaten måste ses som en skarp signal om att det är dags att vidta kraftfulla åtgärder för att stärka omsorgen.

Därför är äldreomsorgen en av de mest brännande frågorna nu när pensionärer från hela landet samlas till SKPF Pensionärernas 24:e kongress. Det ska så klart finnas utrymme för lokala variationer. Men förbundet kan inte acceptera kvalitetsskillnader som går ut över äldres trygghet och säkerhet. Vi kan heller inte gå med på att nyligen utfästa löften om stärkt äldreomsorg i verkligheten byts ut mot nedskärningar.

SKPF Pensionärerna arbetar för en likvärdig äldreomsorg över hela landet där individens behov är i fokus. Det kräver målmedvetna satsningar på de äldre och den personal som står för omsorgsinsatserna. Därför kräver SKPF Pensionärernas kongress:

- Att regeringen och kommunerna gemensamt tar ansvar och omedelbart stoppar nedskärningar i äldreomsorgen.
- Att kraven på äldreomsorgens uppdrag och åtagande ska förtydligas i en särskild äldreomsorgslag. Lagstiftningen måste också vara tydlig om att äldre ska tillförsäkras goda levnadsförhållanden.
- Att det tas fram en nationell plan för kompetensutveckling inom äldreomsorgen. Tillgång till kompetent och engagerad personal är avgörande för god omsorg i hela landet.
- Att regeringen och kommunerna satsar mer på vård och omsorg som förbättrar personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor. Arbetsgivare måste erbjuda heltid, kompetensutveckling, högre löner och hållbara scheman utan delade turer. Den statliga satsningen Äldreomsorgslyftet måste permanentas.
- Att reformen om en fast omsorgskontakt med undersköterskekompetens i hemtjänsten breddas till att även omfatta särskilda boenden. Det måste också införas obligatoriska riktvärden för hur många äldre personer en undersköterska kan vara fast omsorgskontakt för.

Kongress 2023
2023-06-15

Uttalande av SKPF Pensionärerna: Akut behov av en tandvårdsreform för äldre

Ett leende kostar ingenting brukar det heta. Men att kunna le med god självkänsla är i själva verket en plånboksfråga, inte minst för många av oss äldre. Nya siffror visar att hela 14 procent, var sjunde, av SKPF Pensionärernas medlemmar har tvingats avstå från tandvård det senaste året för att de inte haft råd.

Tandvården ska vara på lika villkor för hela befolkningen enligt lag – men verkligheten är en annan. Det påverkar inte bara leendet utan även möjligheterna att äta och hälsan och livskvaliteten i stort. Den ekonomiska krisen och de stora kostnadsökningarna på flera områden gör att vi befår att allt fler äldre kommer att behöva prioritera bort sin munhälsa.

Det är en skam för svensk välfärdspolitik att människors tandstatus är en direkt spegling av klyftor och ekonomisk utsatthet. Det är uppenbart att det statliga tandvårdsbidrag och det högkostnadsskydd som finns i dag inte räcker till. Till skillnad mot hälso- och sjukvård så är det patienterna själva som måste stå för merparten av tandvårdskostnaderna. För en pensionär med låg inkomst kan därför en tandläkarräkning få ekonomin att krascha. Det gör att äldre ser sig tvungna att avstå från nödvändig vård, eller att de måste be närstående om hjälp. Vi uppmärksammar också att pensionärer behöver vända sig till kyrkan för att få hjälp med att betala sin tandvård.

SKPF Pensionärerna är i dagarna samlade till sin 24:e kongress. En av de frågor som engagerar medlemmar och förtroendevalda allra mest är bristerna i tandvården. Den ojämlika tillgången till tandvård har länge varit ett problem. Men trots att regeringen har utlovat att utreda en tandvårdsreform, där äldre ska vara en prioriterad grupp, så har ingenting hänt. Det är mycket oroande. Den senaste tidens kostnadskris gör behovet av billigare tandvård akut.

Därför ställer SKPF Pensionärernas kongress krav på att:

- Regeringen skyndsamt genomför en reform så att tandvården omfattas av samma högkostnadsskydd som gäller annan hälso- och sjukvård.